LIBERTYN

Okt 1956.

6/9

maand blad van de

humanistische jongeren gemeenschap

abonnement:
leden h.j.g. gratis
niet leden: f 2.--
per jaar

★

losse nummers:
f 0.25

★

postgiro 584802
t.n.v.
penningmeester
humanistische
jongeren-
gemeenschap
te arnhem

★

advertentie-
tarief
op aanvraag

Abonneert U op

MENS EN WERELD

verschijnt om de 14 dagen.

Abonnementsprijs: H.J.G.-leden *f* 2.— per jaar. Voor H.V.-leden *f* 3.50 per jaar. Voor niet-leden: *f* 6.— per jaar.

Redacteur: Dr. H. Bonger.

Redactie-secr.: J. van Straten.

Administratie: Bleyenburgstraat 1, Utrecht, Telefoon: 10163, Postgiro: 304960.

Vaste medewerkers: Dr. J. C. Brandt Corstius; Dr. J. Brummelkamp; H. G. Cannegieter; Hella Haasse; Drs. H. Herbers; P. Krug; J. B. Meyer; Dr. O. Noordenbos; Dr. J. P. van Praag; Dr. D. H. Prins; P. C. J. Reyne; Mr. A. Stempels.

LIBERTYN

REDACTIE-ADRES:
Vijzelstraat 5 Amsterdam
Telefoon 020 - 3 0 8 3 8

ADMINISTRATIE-ADRES:
Noorderweg 178 Hilversum

REDACTIE:
Arthur de Jong
(redactiesecr)
Truus Driesen
Kees Luyendijk
Nelly Noort

oktober 1956

zesde jaargang
nummer negen

100 Jaar „DE DAGERAAD"

Op 1 oktober 1856 verscheen het eerste nummer van "De Dageraad" onder het motto "Magna est veritas et praevalebit"(Machtig is de waarheid en zij zal zegevieren). De Vrijdenkersvereniging, die thans de naam van dat blad draagt, herdenkt dus een honderdjarig bestaan. Een jubileum, hetwelk een hartelijke gelukwens waard is, en een aanleiding vormt om hier iets meer over "De Dageraad" te zeggen. Het is namelijk opvallend hoe weinig men in onze kring van de jubilaris afweet. De vrijdenkers worden door sommige humanisten gaarne doodgezwegen als een ouderwets sectetje god-bestrijders-door-belachelijk-makerij beschouwd.De grote betekenis van "De Dageraad" - ook voor het humanisme- wordt zodoende miskend.

Het Humanistisch Verbond is een geestelijk tehuis. De Dageraad is altijd een doorgangshuis geweest.Velen bleven een tijdlang in de vrijdenkersbeweging en gingen dan hun eigen weg verder, naar het liberalisme en het socialisme, de wetenschap en de kunst, de vakbeweging

en humanitaire en sociale organisaties van allerlei aard. Van de "organisatie van de vrije gedachte" namen zij echter iets blijvends mee: het vrij-denken. "De Dageraad" had hen leren inzien, dat onaantastbaar geachte tradities en kerkelijke leerstellingen dikwijls alleen maar heilige huisjes en vooroordelen waren. Het vrije denken en zoeken botste niet alleen tegen geloofdogma's, doch even hard tegen allerlei sociale en culturele dogma's. Velen verlieten het doorgangshuis "De Dageraad" juist om op deze sociale en culturele gebieden hun activiteiten te ontplooien. Daar waren ook veel concretere resultaten te bereiken dan in een levensbeschouwelijke organisatie. (Het, eveneens concrete, terrein dat wij thans met "praktisch humanisme" aanduiden heeft "De Dageraad" nooit betreden. De Weezenkas en de A.H.Gerhardstichting voor ouden van dagen zijn uitzonderingen die de regel bevestigen.)

Als doorgangshuis heeft "De Dageraad" veel met organisatorische moeilijkheden te kampen gehad: strijd over statuten en beginselverklaringen, ledenverloop e.d. (In 1906 - jaar van het gouden jubileum - telde de vereniging twee afdelingen met gezamenlijk 496 leden!)

Ondanks deze zwakheid op verenigingstechnisch gebied heeft de vrijdenkersorganisatie steeds een geweldige activiteit ontplooid op haar terrein: de geestelijke emancipatie, de volksopvoeding. Van 1888 tot 1906 werden niet minder dan 150.000 exemplaren van door "De Dageraad" uitgegeven geschriften verkocht! Deze cijfers zeggen nog meer als men bedenkt, dat Nederland toen 4 à 5 miljoen inwoners had, waarvan dan nog heel wat analfabeet en .....doodarm waren. Onder deze 150.000 geschriften bevonden zich natuurlijk vele vliegende blaadjes e.d., maar toch ook nog altijd een 7000 exemplaren van Buchners "Kracht en Stof", nu verouderd en veracht, maar voor die tijd een werk van wetenschappelijk formaat.

Zo heeft "De Dageraad", speciaal in de vorige eeuw, dezelfde bevrijdende werking uitgeoefend als de lectuur van Multatuli. Beiden werden dan ook door het officiële Nederland verfoeilijkt en genegeerd. Dat Multatuli de bekendheid heeft gekregen die hem toekomt, is zeker niet in de laatste plaats aan "De Dageraad" te danken.

"De Dageraad" is niet alleen een louter opvoedende organisatie. Hij heeft ook steeds op de bres gestaan voor de geestelijke vrijheid. Nadat in 1933 Hitler in Duitsland aan de macht kwam en de jodenvervolging aanving, waren het de vrijdenkers die door middel van hun radio-omroep als één van de eersten tegen de rassenwaanzin van de nazi's stelling namen. Aan deze "Vrijdenkers Radio-Omroep" werd toen de zendtijd ontnomen met de steun van de NSB en de Katholieke Staatspartij; een onrecht dat nog nimmer ongedaan is gemaakt. Ook in de laatste jaren heeft "De Dageraad" steeds duidelijk stelling genomen, wanneer geestelijke vrijheden bedreigd werden. Ten aanzien van echtscheidingswet, zondagswet en crematiewet kwam hij direct tot het standpunt, dat het Humanistisch Verbond maar aarzelend en half bereikte. Enkele voorbeelden mogen hier volgen. In de tijd van het opkomend socialisme, toen het de socialisten door zaalafdrijving e.d. vaak onmogelijk werd gemaakt zich te uiten, heeft "De Dageraad" het steeds aangedurfd om bijeenkomsten te beleggen over het socialisme, waarop een ieder - dus ook de socialisten - het vrije woord had. "De Dageraad" deed dit zonder zelf stelling te nemen in de vraag: socialisme, ja of neen? In die tijd, de tachtiger jaren, mislukte een poging om de vrijdenkersbeweging zich voor het socialisme te laten uitspreken evenals het streven om van "De Dageraad" juist een antisocialistische organisatie te maken.

De gedachte, dat "De Dageraad" zich niet heeft ontwikkeld en steeds op hetzelfde dogmatische standpunt is blijven staan, is een sprookje, dat helaas ook bij sommige humanisten ingang heeft gevonden. Het is daarom wel grappig er eens aan te herinneren, dat nog in 1883 een voorstel om het lidmaatschap van een kerkgenootschap onverenigbaar te verklaren met dat van "De Dageraad" werd verworpen. In de 19e eeuwse bloeitijd van de vereniging die iets later aanving, was zij

echter wel zuiver atheïstisch en materialistisch. Hierover schreef A.H.Gerhard in 1906 heel juist:

"Slechts later, deze tijden zien er het begin van, kan voor het massadenken het onderscheid verstaanbaar en zichtbaar worden tusschen religieuze stemmingen en behoeften en verouderde, versteende kerkelijke vormen, leeringen en dogma's"

"De toekomst zal wel leeren, dat het ergste voor de kerk als machtsinstituut, als geloofsautoriteit, juist dat beschreven bankroet van het Atheïsme, als gevolg van het leeren verstaan van bovenbedoeld onderscheid is." (Gedenkboek 1906)

(Helaas waren niet alle Dageraadsmensen zo wijs, velen hebben met hun dogmatisme en bekrompenheid de vrije gedachte juist veel kwaad gedaan.)

Tenslotte was het ook de vrijdenker prof.Leo Polak, die met zijn leer van het psychisch monisme in Nederland het materialisme overwon.

De houding van "De Dageraad" van ná 1945 blijkt uit het navolgende citaat uit een artikel van dr H.Bonger in het Jubileumnummer (d.d.februari 1956) in Rekenschap, het driemaandelijks tijdschrift van de Humanistische Stichting Socrates:

"Voorzitter Van Praag en Mevr.H.A.Polak-Schwarz bezochten in de zomer van 1949 het congres van de Union Mondiale des Libres-Penseurs te Rome, als waarnemers. In Mens en Wereld van 24 oktober gaf Van Praag zijn indrukken, daar opgedaan, weer. Ontsteld waren beide afgevaardigden door het weinige begrip, vooral bij de vrijdenkers uit overwegend R.K.landen, omtrent de werkelijke problemen die de huidige situatie in Europa stelde. 'Het humanisme, zoals het vorm heeft gekregen in het H.V. wil een positieve levenssfeer tot ontplooiing brengen waar het onkerkelijke volksdeel bezieling uit kan putten. Het is strijdbaar, wanneer weerstrevende krachten van kerkelijke zijde deze ontplooiing trachten tegen te gaan, maar die strijd is middel en geen doel.' De meeste Franse en Italiaanse vrijdenkers, staande op een typisch 19e eeuws standpunt, begrepen hier weinig van. Een onvruchtbare polemiek, dogmatisch-atheistisch, met de kerken was bij velen van hen nog steeds het belangrijkste doel. De vertegenwoordigers van de

Engelse Ethical Union en de Ethical Union in Amerika begrepen het moderne humanisme beter. Ook de afgevaardigden van de Dageraad uit Nederland stonden in vele opzichten aan deze zelfde kant."

Gezien de uit bovenstaande citaten bestaande overeenkomst tussen "De Dageraad" en het Humanistisch Verbond betreuren wij het persoonlijk bijzonder, dat het georganiseerde buitenkerkelijke volksdeel - dat in een positie verkeert, waarin eenheid zeer gewenst is - in twee groepen is gesplitst. Het zou verblijdend zijn, wanneer de humanisten van "De Dageraad" met die van het Verbond de traditionele hokjesgeest van het Nederlandse volk tenminste ten aanzien van de buitenkerkelijken konden doorbreken. In verband met ons streven tegen de verzuiling van het Nederlandse volk doet het bestaan van twee buitenkerkelijk-humanistische organisaties (ook "De Dageraad" mag zeker een humanistische organisatie worden genoemd) lachwekkend aan. Wij zijn er van overtuigd, dat een eenheidsgesprek tussen Verbond en Dageraad door vele humanistische jongeren - die van de scheiding weinig begrijpen - zeer zou worden toegejuichd.

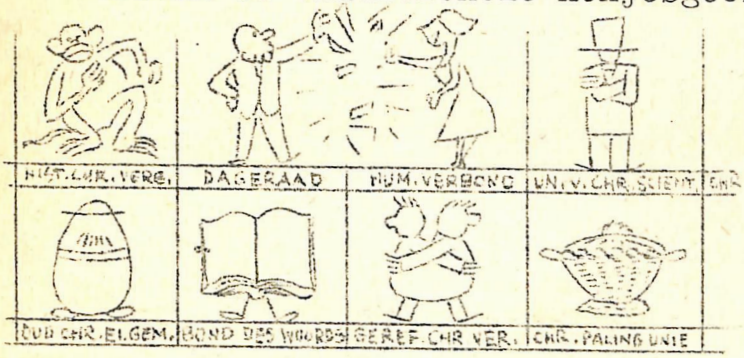

Als men over de tegenstellingen tussen de beide verenigingen praat, dan blijken die voor een groot deel in traditie en klimaat te liggen. Hierin verschillen echter ook Humanistisch Verbond en HJG danig van elkaar, terwijl dit nooit een reden tot scheiding is geweest. De kwestie van het religieus humanisme behoeft evenmin een struikelblok voor samenwerking te zijn, zoals bovenstaand citaat van A.H.Gerhard laat zien.

waarom wel een struikelblok!

"Helaas worden niet alle Dageraad leden zo wijs"!

Wij kunnen ons echter moeilijk los maken van de gedachte, dat men vooral in het Verbond huiverig is voor "De Dageraad". Of liever: huiverig voor de

Het oude HJG-stelpaardje (spook paardje!) evenzeer een gewone instanstie!!

reputatie die "De Dageraad" heeft bij zijn kerkelijke tegenstanders. Het is immers heel politiek (maar dan geen politiek in de beste zin van het woord) om zich te laten beïnvloeden door de opvatting van deze tegenstanders. Eerlijker en rechtvaardiger is het om na te gaan, of "De Dageraad" een minder goede reputatie verdient. Wij zijn overtuigd van niet. Het lijkt ons dan ook niet meer dan billijk dit uit te spreken en duidelijk te erkennen - ook tegenover anderen - dat "De Dageraad" een van de belangrijkste erflaters is geweest van het humanisme.

aberen dan?

Maar wat was nog Rudolf de Jong-er van?

RUDOLF DE JONG

EEN PRIJSVRAAG ZONDER VRAAGTEKEN

In het Spuigat (orgaan HJG-Haarlem) van 14 oktober 1954 en in de Libertijn van november 1955 werd het verwijt geuit, dat op de loten van de ieder jaar door Humanitas georganiseerde rebusprijsvraag de humanistische soortnaam ontbrak. De algemene vergadering van de HJG op 3 en 4 maart j.l. onderstreepte dit bezwaar door een resolutie hieromtrent aan te nemen. Wij zijn Humanitas zeer dankbaar dat het dit jaar aan het bezwaar van de HJG is tegemoet gekomen. Op zojuist verschenen rebuskaarten staat thans gedrukt de volledige naam: Vereniging voor Maatschappelijk Werk op Humanistische Grondslag "Humanitas". Deze maatregel moge voor de HJG'ers een extra stimulans zijn om aan het belangrijke werk van Humanitas mede te werken door de verkoop van de deelnemerskaarten van de prijsvraag.
Boekjes met 20 van deze kaarten kunnen worden besteld bij Humanitas, J.W.Brouwerstraat 16, Amsterdam-Z. Kaarten, die men onverhoopt niet kwijt kan raken, kunnen vóór 5 december aan Humanitas teruggezonden worden.

WEET JE NOG WEL, OUDJE?

Grote reportages in de pers behandelen tegenwoordig nogal eens het probleem "jeugd" in populaire vorm. Vooral in de grote steden doen zich verschijnselen voor onder de "hoop des vaderlands", die sommige mensen zorgelijke trekken in het gelaat bezorgen. Vele psycho-, socio-, en andere logen hebben vele min of meer belangwekkende verhandelingen over deze verschijnselen geschreven. Menig congres is aan het onderwerp jeugd gewijd, talrijke rapporten na eindeloos gepraat in elkaar gezet, organen, overkoepelende organen en nog eens overkoepelende organen, die zich met "jeugd" bezighouden geconstrueerd. Men bedenkt een "aanpak", het resultaat is matig, zoniet nihil. Waarom? Ik wil niet pretenderen een antwoord te weten. Maar...

In een stad als Amsterdam kan een wandeling van de Nieuwendijk naar het Leidseplein aardig wat stof opleveren. Dit wandelingetje moet echter een behoorlijk aantal malen herhaald worden met de nodige rustpunten (ijsbars, kroegjes etc.). De "belangstellende in deze materie" zal dan constateren dat in een bepaalde zelfbedieningszaak of in het portaal van een ijsbar regelmatig dezelfde jeugdige figuren elkaar ontmoeten. Zoiets noemt zich dan een "gang". Stijve boordjes, slappe boordjes, nauwe pijpen, wijde pijpen, gekleurde vesten enz.

Het weekblad Vrij Nederland nam destijds de jeugd die de Nieuwendijk stoffeert op de korrel. Het woord "NOZEM" werd in het algemeen spraakgebruik opgenomen. Dit zaakje werd interessant, doordat de gefotografeerde nozems een schadevergoedingsprocesje aanhangig maakten. De mooi opgepoetste figuren, die daar op de Nieuwendijk "staan te hangen", zijn niets anders dan een grotestadsversie van de ouderwetse dorpsjeugd die onder een "ouwe eik" bij elkaar kwam of kringetjes liep rond de markt. Alleen zijn er nu initiatiefvolle ondernemers die met ijsbars, fritezaakjes en schiettenten het geheel verlevendigen. Het is nu alle dagen kermis.

Eind augustus kwam Het Parool in zijn wekelijks bijvoegsel met een reportage over "De vreemd geklede jeugd van het Leidseplein". Het ging over de jeugd in en voor het café Reynders. Dit café gaat teniet temidden van de luxe bars en restaurants die de naam van het plein hooghouden. Het interieur spot met de opvattingen over de moderne vormgeving. Zo'n sfeer leent zich blijkbaar uitermate goed voor potentiële kunstenaars en hun aanhang. Voor de oorlog was dat reeds zo en na de oorlog weer. Het werd de Amsterdamse versie van de Parijse existentialistencafé's. Bij de "5 dagen naar Parijs figuren" was het "kijken naar de existentialisten" vaak een programmapunt naast het naakt.

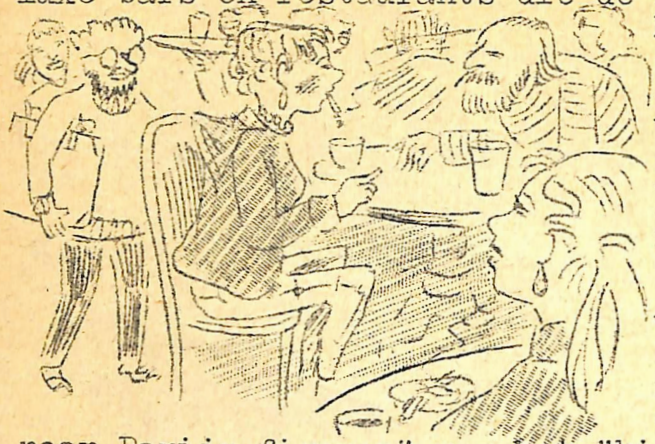

Het "zondige" verheugt zich vaak in een warme belangstelling van de genormeerde burger, misschien om met meer kracht de grote dankbaarheid te kunnen uitspreken dat hij niet zo is als zij.

Ook de baarden, spijkerbroeken en driepersoonstruien, die aan Reynders cachet verlenen, dienen dikwijls als object om aan gasten te tonen. Door de reportage in P.S. worden de meeste LEZERS VAN DIE KRANT nu gestaafd in hun oordeel over de moderne kunst in het algemeen en die bijbehorende jeugd met artistieke neigingen en hun aanhang in het bijzonder.

Inplaats van een eervolle betrekking in de maatschappij te veroveren doen ze niks, ze zuipen, ze stelen, en ze vrijen "op een wijze die de gewone 'burgerman' de schrik om het hart doet slaan". Weliswaar tracht de schrijver begrip te kweken, doch het is niet meer dan een trachten. Teveel wordt het accent gelegd op "ontsporingen" in de gezinnen. Tot slot een oordeel van iemand van de kinderbescherming die dat eens even

bevestigde. Dit feit is echter naar mijn mening slechts een facetje van het grote complex van eventuele oorzaken. Het woord existentialisme werd eveneens gebruikt. De aangesprokene - een twintigjarige - zei er niet veel van te weten. Het had blijkbaar alleen een magische klank. Het was zoiets als het vrije, het doen waar je zin in hebt. Dit is uiteraard niet bepaald een duidelijke uiteenzetting. Een diep gefundeerd betoog behoeft men ook niet te verwachten, zeker niet in zo'n oppervlakkig journalistiek gesprekje.
Men kan zich eraan ergeren dat deze jongeren in deze tijd van arbeidsschaarste niks doen of zo nu en dan een baantje hebben beneden hun intellectuele vermogen (aldus het stukje). Men kan zich eraan ergeren dat de jeugd in het algemeen zo weinig belangstelling heeft voor de zekerheid van de weg van wieg tot graf. In Het Parool van 22 september schreef dezelfde journalist, die het nozemverhaal in Vrij Nederland schreef een artikel: "Arbeidersjeugd van nu een nieuw slag". Hij schreef dit aan de hand van een boekje van Karl Bednarik "De jonge arbeider een nieuw type". Het was een antwoord op de mijmeringen van een der topfiguren in het overkoepelend jeugdapparaat dat Nederland heden ten dage rijk is. De goede man had het over de strijdvaardige idealistische jeugd van vroeger.

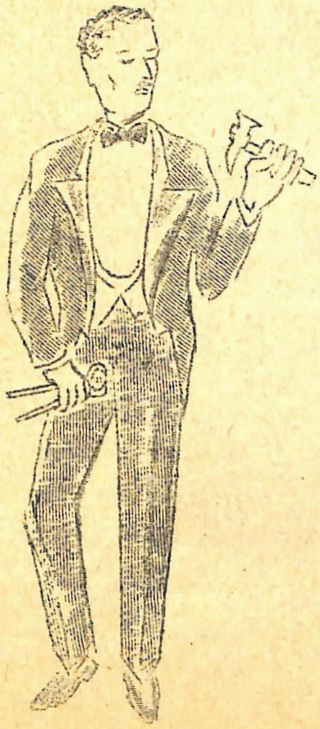

"Ze bezaten een frisse zuivere levensstijl."
"Het bloed stroomde nog fris door de aderen."(Het Parool) Het antwoord moet wel een schok voor vele van de oude (jonge) garde zijn. Vooral dit:

"Het wordt tijd dat zij hun ouderwetse, nutteloze, vaak zelfs schadelijke jeugdbewegerige bemoeizucht staken".

au!!!

Het is wel hard gezegd en het lijkt me niet direct noodzakelijk dat de functionarissen met ingang van 1 januari 1957 het werk neerleggen. Misschien zouden ze de wijze waarop ze over de jeugd praten eens kunnen herzien.

Men mag wel aannemen dat de studenten die vorige maand ontgroend zijn ook nog tot de jeugd behoren. De studenten behoren in het algemeen tot de jeugd. Tijdens de ontgroening gebeuren er wel eens dingen die voor een niet-student politievervolging betekenen. Naar aanleiding van zo'n feitje in Delft bleek dat dit in corpsverband geregeld kan worden, de politie wordt eventueel op de hoogte gesteld van de te nemen maatregelen. Studenten houden bierfeesten, kroegentochten, kortom, ze mogen gezellig de beest uithangen.
Een de leeftijdgenoten niet-studenten zich maar beheersen?

KEES WYENDIJK

persoonlijk commentaar op de Miljoenennota

	vermoedelijke uitgaven 1956	ontwerpbegroting 1957	
Defensie	1.820,0	1.464,0')	in miljoenen guldens
Onderwijs/Cultuur	890,3	953,2	
Volkshuisvesting	266,4	297,1	

') Het inhalen van de achterstand zal tot gevolg hebben dat de werkelijke uitgaven voor defensie rond f.1800.- miljoen zullen zijn.

De miljoenennota is voor de gemiddelde krantenlezer een rustig stuk. Bij het "wapengekletter" om de Suez-affaire is het heerlijk om weer eens zwart op wit te zien hoeveel geld er voor onze veiligheid wordt uitgegeven. We geven voor defensie b.v. twee maal zoveel uit als voor onderwijs en cultuur.
Een vanzelfsprekende vraag is nu: wat wordt er eigenlijk verdedigd?

Voor al die mensen, die dienstweigeraars en pacifisten maar warhoofden vinden, is het antwoord even vanzelfsprekend: onze cultuur en de democratie natuurlijk! Wanneer we voor de verdediging van onze cultuur twee maal zoveel kunnen uitgeven dan voor de instandhouding ervan, dan moet die cultuur wel door en door gezond zijn... (amen)

De twee onderwerpen, die de kranten met succes aansnijden in de komkommertijd zijn massajeugd (gottogot... dat was in onze tijd toch anders!) en woningmisère (hèh je dat geleze Piet,elf mense in twee kamertjes, dan magge wij nog niet moppere joh). Dat zijn zo van die altijd-prijs onderwerpen, want iedereen vindt het prettig om te lezen dat een ander slechter is of het slechter heeft dan hij. Ondanks die twijfelachtige publiciteit geloof ik niet, dat het tot het publiek is doorgedrongen, dat de woningmisère, de zogenaamde massajeugd en de deplorabele staat van ons onderwijs ernstige vijanden zijn van onze cultuur. Misschien wel gevaarlijker dan de Russen waar we zo grondig tegen verdedigd worden. Ze vreten de cultuur n.l. aan van binnen uit.

Onlangs werd de voorlopige uitslag van de woningtelling gepubliceerd. Er zijn 258.000 woningen te weinig. Als we een gezin gemiddeld stellen op vier personen en we laten het aantal uitgestelde huwelijken buiten beschouwing, dan komen we op één miljoen mensen die lijden onder de woningnood. Dan hebben we nog geen aandacht besteed aan die gezinnen die inwoners hebben in een daarvoor vaak ongeschikt huis. Alles bij elkaar genomen zijn er zeker anderhalf miljoen Nederlanders rechtstreeks betrokken bij de woningnood. Het is dus zeker gerechtvaardigd om te spreken van ons nationale probleem nr.1.

Het volgende probleem is de toestand bij ons onderwijs. De kranten zwijgen er zoveel mogelijk over. Onderwijs is nooit een "kasstuk" geweest. De menigte soest nog wat na over vroeger, toen het zoveel beter en zoveel veelzijdiger was dan overal. Laten we nu alleen de lagere school onder de loep nemen; iedereen brengt er tenslotte in het gunstigste geval zes jaar van zijn leven door. Het klassegemiddelde is 40 (op Portugal na het hoogste van Europa). Dat wil zeggen dat er klassen zijn van 25, maar ook van 55 leerlingen. Daar worden de

kinderen dan in aanraking gebracht met de "cultuur", die ze moeten verdedigen als ze twintig zijn.
Maar nu wordt de toestand beter, kijk maar naar de miljoenennota: Pedagogische centra krijgen meer subsidie om de onderwijsvernieuwing te bevorderen(!).
Ik kijk iedere dag vol spanning rond in het station, waar blijven toch de aanplakbiljetten:

"Het is zó bij het onderwijs,
Zorg dat je er bij komt!!!!"

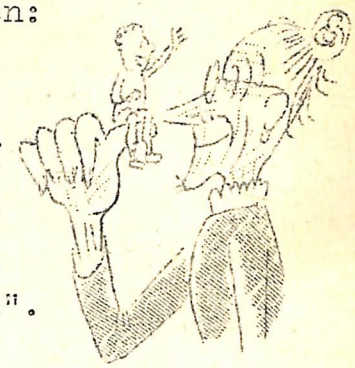

En dan nog het probleem van de zogenaamde opgroeiende jeugd. Er wordt veel geschreven over de 'hozems", het "Nieuwendijkpubliek" en de "Leidseplein-jeugd". Het verschijnsel wordt samengevat onder de naam "massajeugd". Ik citeer hier Frits Kief (Groene Amsterdammer, 8 september):

> "Vrijwel alle excessen hebben een aspect gemeen, ze vinden zonder uitzondering plaats in groepsverband. Daar ligt het aanknopingspunt voor de verklaring ervan. Men knoopt aan het begrip "massajeugd" dat van 'ontindividualisering' vast en heeft klaarblijkelijk niet in de gaten, dat men de zaken precies op zijn kop zet. Niet de 'massaficatie', maar een zeer bepaalde vorm van 'individualisering' van de jongeren is het probleem. De vereenzaming. Het isolement. Het verlies van binding aan geneenschappen."

De moeder, vermoeid en prikkelbaar door te veel werk en de deprimerende invloed van een te kleine woonruimte, stuurt de kinderen de straat op met geld voor een ijsje. De ouders hebben tijd noch aandacht voor het kind.
De onderwijzer moet een klas van 40 kinderen wel beschouwen als een totaliteit, die rustig aan het werk gehouden moet worden. Hij kan onmogelijk tijd en aandacht opbrengen voor 40 individuen.
Als het kind dan de straat op gaat, zich aansluit bij zijn soortgenoten, te veel snoept, rookt, naar de bioscoop gaaten b.v. grammofoonplaten steelt, dan ligt de schuld bepaald niet bij die jongeren.
De conclusie ligt voor de hand: Er is iets mis met

onze maatschappij en onze cultuur. Het lijkt mij vreemd om zoveel geld uit te geven voor de verdediging van iets, waarvan de waarde maar twijfelachtig is. Waar het geld om eventueel nog iets te redden vandaan moet komen is dus evident.
Ik heb ergens gelezen dat Adenauer een diensttijd van een jaar voor gewone soldaten genoeg vindt. Ik zal buiten beschouwing laten wat ik genoeg vind, maar het zou een flinke "tijd en geld" besparing zijn als we in Nederland Adenauer's voorbeeld volgden. De heer Staf zal zich wel in zijn koffie verslikken bij het idee... Enfin, misschien kan dit een programmapunt worden van de Humanistische Volkspartij voor Socialisatie op Liberale Grondslag (lijst 11), die we gaan oprichten om de kabinetscrisis op te lossen. Stemt dus op de partij met de extra-brede basis.....

TRUUS DRIESEN

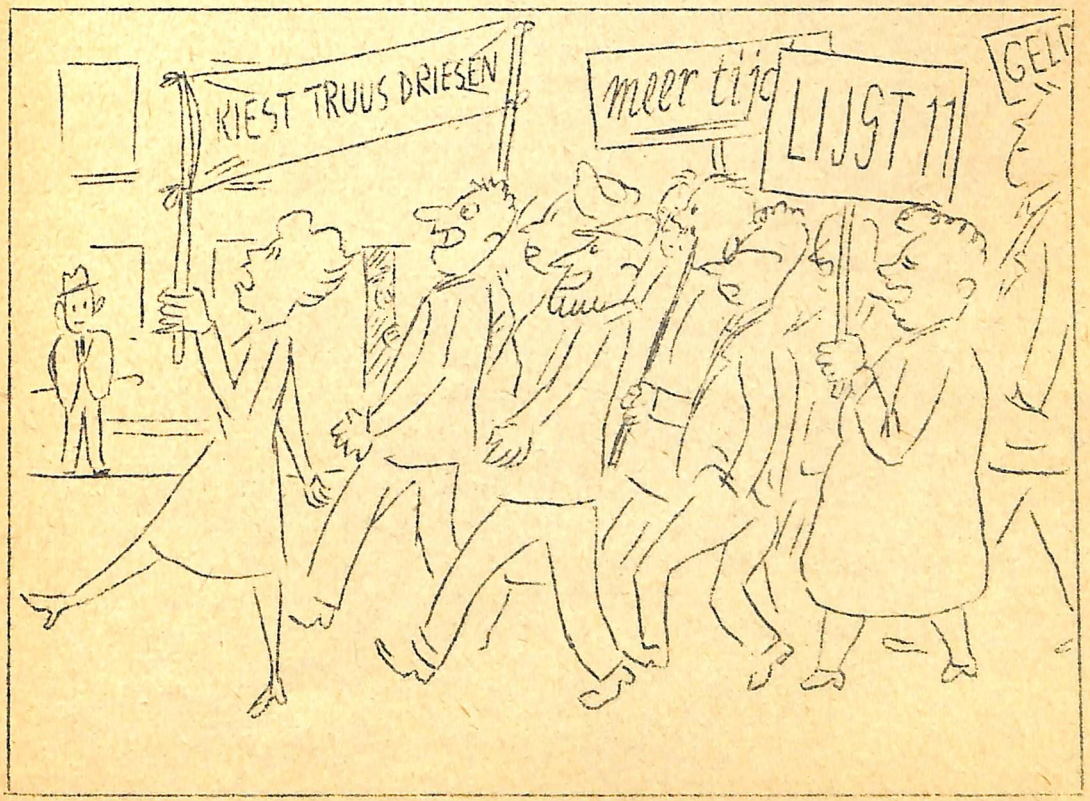

HUMANISME en achterhoofdjes

"Het is niet gemakkelijk voor mensen, die in deftige wijken wonen, om de noden te begrijpen van de mensen die in de sloppen wonen", zegt Stringfellow Barr in zijn "Let's join the human race".
Het nijvere westen, hier schijnt Nederland toe te behoren, is de deftige wijk, de gouden rand, op deze aardbol. Hier woont zo'n 1/3 der wereldbevolking. Weliswaar is het hier ook niet allemaal goud wat er blinkt, doch het steekt toch wel scherp af tegen dat waar de rest, zo'n 2/3 van de aardse kostgangers doende zijn de soort, dit is de mens, in stand te houden. Voor vele wandelaars in de gouden rand is het moeilijk, soms zelfs onmogelijk te beseffen dat die 2/3 eveneens tot de "soort" mens behoren. Als die 2/3 nog blijk gaan geven van creatief vermogen (dit is typisch menselijk volgens de geleerden) en met voor de westelijke wereld zo bekende begrippen als vrijheid, onafhankelijkheid, gelijkheid en dergelijke gaan schermen dan is de wereld (in de gouden rand) dikwijls te klein om de verontwaardiging te uiten.

Voor 1940 werd al gesproken over een "ontwakend Azie". Na 1945 bleek het al aardig ontwaakt te zijn. Was het in de periode 1918-1940 een probleem van studie, na 1945 ontwikkelde zich de tendens het vraagstuk krachtig aan te pakken. Temidden van het internationale politieke rumoer is er wel iets gedaan, doch het is een druppel op een gloeiende plaat, zoals men uit de verslagen van de betrokken instanties van de Verenigde Naties kan opmaken.

Ook in Nederland is er een kleine groep geweest die getracht heeft de noodzaak van de hulp in een brede kring onder de aandacht te brengen. Het resultaat is

echter niet van dien aard dat een "massa" met leuzen langs de straten is gaan marcheren.

Het Humanistisch Verbond heeft nu het rapport over de laagontwikkelde gebieden gepubliceerd van een daartoe in oktober 1951 geïnstalleerde commissie.

De commissie heeft getracht het zodanig te stellen dat het probleem in de ruimst mogelijke zin in de gemeenschappen discutabel gesteld kan worden. Daarnaast dan verbreding en verdieping in Mens en Wereld en Rekenschap Mijns inziens is dit een uitstekend opstel over dit vraagstuk. Terecht heeft men als inleiding het hoofdstuk "Sociale gerechtigheid in internationaal verband" uit het rapport "Sociale gerechtigheid" als inleiding genomen. Aan het slot geeft de commissie 10 stellingen. Het resultaat? Daarvoor zullen we de studiedagen, die begin 1957 gehouden worden af moeten wachten.

De H.J.G. heeft reeds pogingen gedaan het vraagstuk aan de orde te stellen. Zou het niet wenselijk zijn het naar aanleiding van dit rapport weer op de agenda te plaatsen?

KEES LUYENDIJK

Laagontwikkelde gebieden
Verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van Het Humanistisch Verbond Bleyenburgstraat 1 Utrecht f 0.25
Postgiro 304960

NIEUWS VAN HET HOOFDBESTUUR

Op 22 en 23 september werd een weekend gehouden in het kader van de "interne versterking" onder de titel "Hoe zeggen we het elkaar", waar van de meeste gemeenschappen enige vertegenwoordigers aanwezig waren. Het lag in de bedoeling het humanisme eens te bekijken als uitgangspunt voor het leven van alle dag, en na te gaan hoe je hierover met gewone mensen, die niet zo gesteld zijn op theoretische beschouwingen, in begrijpelijke taal kunt praten. Een nadeel van alle abstracte beschouwingen is namelijk, dat ze moeilijk te vertalen zijn in termen waar we voor ons dagelijks leven iets aan hebben - op vele bijeenkomsten merken we vaak, dat we dan eigenlijk met de mond vol tanden staan, òf met het

hoofd vol zinnen die eigenlijk nietszeggend zijn. Daarbij komt dat de beleving van schoonheid of vriendschap en van de motieven van onze beslissingen en keuzen eigenlijk nauwelijks in woorden is uit te drukken.

Door middel van een voorbereidingscirculaire, besprekingen in kleine groepen en geïmproviseerd toneelspel hebben we geprobeerd om de deelnemers dit probleem duidelijk te maken. We menen niet, dat we er geheel mee "klaar" zijn gekomen. Toch heeft dit weekend wel resultaten gehad: zo hebben we ons met elkaar weer eens gerealiseerd wat de factoren zijn die het gesprek en de sfeer tijdens een bijeenkomst bepalen: een zekere mate van intimiteit, verband van het gesprokene met ons eigen leven, een goede discussieleider enz.

Men was het er verder over eens, dat het gesprek zoveel mogelijk vrij moet blijven van theoretische beschouwingen: het gaat er om, dat iedereen datgene wat gezegd wordt als het ware zelf kan "beleven", de belangstelling van de aanwezigen wordt dan gewekt en iedereen, óók de "zwijgers", kan dan aan het gesprek deelnemen. Wanneer degenen die op dit weekend aanwezig waren hier iets van zouden kunnen verwezenlijken in hun gemeenschappen is het weekend voor ons stellig geslaagd te noemen.

- o -

Kort voor het zomerkamp heeft het hoofdbestuur tot zijn spijt één van de aangemelde deelnemers moeten berichten, dat hij wegens het overschrijden van de maximumleeftijd niet aan het kamp zou kunnen deelnemen. Helaas kreeg de kampsecretaresse tamelijk laat van de kampcommissie opgave van de leeftijden van de deelnemers - daardoor kon de mededeling aan de betrokken deelnemer na overleg met het hoofdbestuur pas enige dagen voor de aanvang van het kamp aan hem worden toegezonden.

o -

Voorts doen wij hierbij een oproep voor iemand die bereid is de stencils voor de Libertijn te typen, bij voorkeur wonend in Amsterdam of omgeving. Opgaven bij het landelijk secretariaat: Mettha de Nachtegaal, Govert Flinckstraat 144'',Amsterdam-Z. HOOFDBESTUUR HJG

Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming

★

Lidmaatschap f 3.— per jaar

★

In het „Verstandig Ouderschap" vindt U maandelijks een keur van artikelen over vraagstukken betreffende het menselijk geslachtsleven.

★

Inlichtingen bij het secretariaat:

Bilderdijkstraat 39
DEN HAAG

NIEUWS brengen is: recente feiten en gebeurtenissen zo snel en zo getrouw mogelijk weergeven.

Nieuwsberichten moeten, alvorens te worden gepubliceerd, allereerst op hun juistheid worden getoetst. Vervolgens moeten ze worden ontdaan van bijkomstigheden, die niet terzake dienen en die begripsverwarring kunnen bevorderen.

Om het eigenlijke nieuws op de juiste waarde te schatten, is het nodig ook de achtergrond te kennen. Een goed nieuwsorgaan geeft dus ook daarvan een zo zuiver mogelijk beeld, daartoe in staat gesteld door goed georiënteerde correspondenten, redacteuren en andere medewerkers.

Critische beschouwingen dienen tenslotte verschillende kanten van het nieuws in het licht te stellen.

Dat tezamen moet een getrouwe indruk geven, een heldere voorstelling van zaken, die voor de lezer de mogelijkheid schept, zèlf conclusies te trekken, zich een eigen oordeel te vormen of zijn oordeel te toetsen.

Alleen een deskundige redactie, journalistiek geschoold, kan een krant maken, die aan bovengestelde eisen voldoet. De N.R.C. met zijn merendeels academisch gevormde, deskundige redacteuren, die als journalist hun sporen hebben verdiend, onafhankelijk zijn van commerciële of politieke invloeden, streeft voortdurend naar het summum van betrouwbaarheid, zowel in haar nieuwsberichtgeving als in verdere voorlichting op allerlei gebied.

Als U geen NRC-lezer bent, gaat U dan eens na in hoeverre de NRC voldoet aan de hoge eisen, die aan een goed dagblad moeten worden gesteld. Graag laten we U daartoe de NRC enige weken op proef bezorgen, zònder dat U dat enige verplichting oplegt. Schrijft U even een kaartje of telefoneert U met de

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

POSTBUS 824 ROTTERDAM TELEF. 111.000

zie uw belangen

kies „De Centrale" als uw verzekeringsbank

Sluit uw verzekeringen bij „De Centrale", de bank waar soliditeit en solidariteit onverbrekelijk samengaan. De enige verzekeringsmaatschappij die haar winsten statutair besteedt voor sociale en culturele doeleinden.

De Centrale sluit alle vormen van levens-, studie-, uitzet-, spaar-, pensioen-, begrafenis- en crematieverzekeringen.
De Centrale-agent zal u gaarne geheel vrijblijvend over álle verzekeringen inlichten en adviseren.

DE CENTRALE

ARBEIDERS-VERZEKERINGSBANK

Hoofdkantoor: Rijnstraat 28 - Den Haag